

2019-07-19

2018-102169-0010

Godkännande av samordningsåtgärder som syftar till att minska inställningsfel vid frekvensåterställning och åtgärder för att minska inställningsfel vid frekvensåterställning

Beslut

Energimarknadsinspektionen (Ei) godkänner Affärsverket svenska kraftnäts (Svenska kraftnäts) förslag till samordningsåtgärder som syftar till att minska inställningsfel vid frekvensåterställning (FRCE) och åtgärder för att minska FRCE genom krav på förändringar i produktionen eller förbrukningen av aktiv effekt i kraftproduktionsmoduler och förbrukningsenheter i synkronområdet Norden.

Beslutet gäller under förutsättning att samtliga tillsynsmyndigheter inom synkronområdet Norden fattar ett beslut med samma innebörd inom den tidsfrist som anges i Europeiska kommissionens förordning (EU) 2017/1485 av den 2 augusti 2017 om fastställande av riktlinjer för driften av elöverföringssystem (SO).

Detta beslut kan komma att ändras eller upphävas efter begäran av Europeiska kommissionen.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

I Europa pågår ett arbete med att koppla ihop EU:s energimarknader. Syftet är att upprätta en inre energimarknad som kan trygga energiförsörjningen, öka konkurrensen och ge konsumenter möjlighet att köpa energi till överkomliga priser. Europeiska kommissionen har som ett led i detta arbete bland annat antagit ett flertal förordningar inom elmarknadsområdet.

I SO fastställs gemensamma krav och principer för driftsäkerheten i elöverföringssystem. Av SO framgår att Svenska kraftnät ska vara med och ta fram förslag till ett antal metoder och villkor vad gäller driften av elöverföringssystemet. Några av dessa metoder och villkor tas fram gemensamt av samtliga transmissionsnätsföretag inom EU medan andra tas fram av transmissionsnätsföretagen inom Norden.

Enligt artikel 119.1 q och 119.1 r i SO ska transmissionsnätsföretagen i ett kontrollblock för lastfrekvensreglering, senast tolv månader efter SO ikraftträdande, tillsammans

utarbete gemensamma förslag till, ..., q) samordningsåtgärder som syftar till att minska FRCE, enligt definitionen i artikel 152.14, och r) åtgärder för att minska FRCE genom krav på förändringar i produktionen eller förbrukningen av aktiv effekt i kraftproduktionsmoduler och förbrukningsenheter, i enlighet med artikel 152.16. Svenska kraftnät är ett av fem transmissionsnätsföretag i kontrollblocket för lastfrekvensreglering i synkronområdet Norden.

Med inställningsfel vid frekvensåterställning avses i SO inställningsfel för en process för frekvensåterställning som är lika med inställningsfelet för ett kontrollområde för lastfrekvensreglering eller lika med frekvensavvikelsen om kontrollområdet för lastfrekvensreglering geografiskt motsvarar synkronområdet.

Förslaget till samordningsåtgärder som syftar till att minska FRCE och förslaget till åtgärder för att minska FRCE ska enligt artikel 6.3 i SO vara föremål för godkännande av alla tillsynsmyndigheter i den berörda regionen.

De behöriga tillsynsmyndigheterna ska enligt artikel 6.7 i SO samråda, samordna och driva ett nära samarbete med varandra för att nå en överenskommelse. Tillsynsmyndigheterna ska fatta beslut om det inlämnade förslaget inom sex månader från det att tillsynsmyndigheten tagit emot förslaget eller, i förekommande fall, från det att den sista berörda tillsynsmyndigheten tagit emot förslaget. Om tillsynsmyndigheterna begär en ändring för att godkänna förslaget som lämnats in ska tillsynsmyndigheterna besluta om de ändrade förslaget inom två månader från det att de lämnats in.

Ansökan

Svenska kraftnät inkom den 14 september 2018 med ett förslag till samordningsåtgärder som syftar till att minska FRCE och åtgärder för att minska FRCE. Ei och övriga tillsynsmyndigheter i Norden analyserade förslaget och tog ett samordnat beslut om att det ursprungliga förslaget behöver ändras. Ei skickade den 14 mars 2019 därför en begäran till Svenska kraftnät om att ändra förslaget. Svenska kraftnät inkom med ett reviderat förslag den 14 maj 2019. Den sista berörda tillsynsmyndigheten i Norden att motta det reviderade förslaget mottog förslaget den 14 maj 2019. Både det ursprungliga förslaget och det reviderade förslaget är framtaget gemensamt av transmissionsnätsföretagen inom synkronområdet Norden, det vill säga Energinet, Fingrid Oyj, Kraftnät Åland AB, Svenska kraftnät och Statnett SF. Förslaget avser det nordiska synkronområdet (Sverige, Finland, Norge och östra Danmark (DK2)).

Förslaget, som har tagits fram i enlighet med artikel 6.3 i SO, beskriver de samordnade åtgärder som transmissionsnätsföretagen ska utföra för att minska FRCE vid normaldrifttillstånd¹ och skärpt drifttillstånd². Av förslaget framgår att transmissionsnätsföretagen, i situationer när marknadsbaserade arrangemang inte är

¹ Normaldrifttillstånd: en situation där systemet befinner sig inom gränserna för driftsäkerhet i N-situationen efter det att eventuella oförutsedda händelser från förteckningen över oförutsedda händelser ägt rum, med beaktande av inverkan från tillgängliga avhjälpande åtgärder.

² Skärpt drifttillstånd: det systemdrifttillstånd där systemet befinner sig inom gränserna för driftsäkerhet, men en oförutsedd händelse från förteckningen över oförutsedda händelser har upptäckts och, om den inträffar, tillgängliga avhjälpande åtgärder inte räcker till för att upprätthålla normaldrifttillståndet.

tillräckliga för att balansera kontrollblocket, till exempel ska aktivera snabba bud för manuella frekvensåterställningsreserver med hög volym utan prisuppgift och aktiviera egna eller kontrollerade reservkraftverk. Förslaget beskriver också vilka åtgärder och i vilka situationer ett transmissionsnätsföretag får utföra åtgärder för att minska FRCE genom att begära förändringar i produktion eller i förbrukning av aktiv effekt till kraftproduktionsmoduler och/eller till förbrukningsenheter i sitt eget kontrollområde. Förslaget anger också en process för hur denna begära ska utföras.

Enligt förslaget ska samordningsåtgärder som syftar till att minska FRCE och åtgärder för att minska FRCE implementeras senast när det nordiska driftavtalet om kontrollblock för lastfrekvensreglering träder i kraft i enlighet med artikel 119 i SO.

Samråd

Transmissionsnätsföretagen ska i enlighet med artikel 11 i SO samråda med intressenter, inklusive de berörda myndigheterna i varje medlemsstat, om de utkast till förslag till villkor eller metoder som beskrivs i artikel 6.3. Samrådet ska vara i minst en månad. De synpunkter som kommer fram under samrådet ska tas i beaktan när metoden färdigställs.

Svenska kraftnät har uppgett att de under perioden den 1 juli – den 15 augusti 2018 inhämtade synpunkter på förslaget från intressenter. Samrådet genomfördes inom ramen för Entso för el³. Svenska kraftnät har i förslaget som lämnats till Ei bifogat ett förklarande dokument som beskriver hur de, tillsammans med de andra transmissionsnätsföretagen i synkronområdet Norden, har tagit hänsyn till synpunkterna från samrådet. Av dokumentet framgår att de efter samrådet har kompletterat förslaget med i vilka situationer dessa åtgärder ska utföras och i vilket systemdrifttillstånd åtgärderna relaterade till ändring av aktiv effekt får begäras.

Samordning under ärendets handläggning

Ei har tillsammans med de övriga tillsynsmyndigheterna i synkronområdet (Försyningstilsynet i Danmark, Energiavirasto i Finland och Ålands energimyndighet på Åland) och tillsammans med den norska tillsynsmyndigheten Norges vassdrags- och energidirektorat (tillsynsmyndigheterna) berett ärendet inom ramen för Energy Regulators Regional Forum (ERRF). Syftet med beredningen i ERRF är att koordinera de beslut som avser sådana metoder och villkor som kräver att beslut fattas av alla tillsynsmyndigheterna koordinerat. Den 25 juni 2019 kom berörda tillsynsmyndigheter överens om att förslaget till samordningsåtgärder som syftar till att minska FRCE och åtgärder för att minska FRCE genom krav på förändringar i produktionen eller förbrukningen av aktiv effekt i kraftproduktionsmoduler och förbrukningsenheter i synkronområdet Norden kan godkännas.

³ Entso för el (ENTSO-E) står för European Network of Transmission System Operators for Electricity och är samarbetsorganisationen för de systemansvariga för överföringssystemen i Europa.

Bestämmelser som ligger till grund för beslutet

Förordningen SO

Syftet med förordningen är att a) fastställa gemensamma krav och principer för driftsäkerhet, b) fastställa gemensamma planeringsprinciper för driften av det sammanlänkade systemet, c) fastställa gemensamma processer och strukturer för lastfrekvensreglering, d) säkerställa förutsättningarna för bibehållen driftsäkerhet i hela unionen, e) säkerställa förutsättningarna för bibehållen kvalitetsnivå för frekvenser i alla synkronområden i hela unionen, f) främja samordning av systemdrift och driftplanering, g) säkerställa och förbättra transparens och tillförlitlighet hos information om driften av överföringssystemet, h) bidra till en effektiv drift och utveckling av elöverföringssystemet och elsektorn i unionen (artikel 4.1).

Systemansvariga för överföringssystem ska utarbeta de villkor eller metoder som krävs enligt denna förordning och överlämna dem till de behöriga tillsynsmyndigheterna för godkännande i enlighet med artikel 6.2 och 6.3 eller till den enhet som utses av medlemsstaten för godkännande i enlighet med artikel 6.4 inom de respektive tidsfrister som anges i denna förordning (artikel 5.1).

Förslaget till villkor eller metoder ska innehålla ett förslag till tidplan för genomförande och en beskrivning av metodens förväntade inverkan på målen för förordningen (artikel 6.6).

Om godkännandet av förslaget kräver ett beslut av mer än en tillsynsmyndighet ska de behöriga tillsynsmyndigheterna samråda och samordna med varandra för att nå en överenskommelse. Tillsynsmyndigheterna ska fatta beslut om de inlämnade villkoren eller metoderna i enlighet med punkterna 2 och 3 (däribland metoder för att bygga de gemensamma nätmodellerna) inom sex månader från det att tillsynsmyndigheten tagit emot metoden eller ifrån det att den sista berörda tillsynsmyndigheten tagit emot metoden (artikel 6.7).

De systemansvariga för överföringssystemen med ansvar för att lämna in förslag till villkor, eller metoder i enlighet med förordningen, ska samråda med intressenter, inklusive de berörda myndigheterna i varje medlemsstat, om de utkast till förslag som förtecknas i artikel 6.2 och 6.3. Samrådet ska vara i minst en månad (artikel 11.1).

De förslag som lämnats in av de systemansvariga för överföringssystemen på unionsnivå ska offentliggöras och lämnas in för offentligt samråd på unionsnivå. Parter som lämnar in förslag på bilateral eller multilateral nivå ska genomföra ett offentligt samråd i åtminstone de berörda medlemsstaterna (artikel 11.2).

De systemansvariga för överföringssystemen med ansvar för att ta fram förslag till metod ska beakta de synpunkter från intressenter som framkommit vid samråden innan förslaget lämnas in för formellt godkännande. I samtliga fall ska en välgrundad motivering för eller emot införande av synpunkterna från samrådet tillhandahållas,

tillsammans med det förslag som lämnas in, och offentliggörs i god tid före, eller samtidigt med, offentliggörandet av förslaget till villkor eller metoder (artikel 11.3).

Senast tolv månader efter denna förordnings ikraftträdande ska alla systemansvariga för överföringssystem i varje synkronområde tillsammans utarbeta gemensamt förslag till, ..., q) samordningsåtgärder som syftar till att minska inställningsfelet vid frekvensåterställning, enligt definitionen i artikel 152.14, r) åtgärder för att minska inställningsfelet vid frekvensåterställning genom krav på förändringar i produktionen eller förbrukningen av aktiv effekt i kraftproduktionsmoduler och förbrukningsenheter, i enlighet med artikel 152.16 (artikel 119.1)

Ellagen (1997:857)

I ett beslut av nätmyndigheten enligt sådana riktlinjer som har antagits med stöd av förordning (EG) nr 714/2009 ska det anges att beslutet kan komma att ändras eller upphävas efter begäran av Europeiska kommissionen (12 kap. 1 b §).

Ei:s motivering till beslutet

De formella kraven på ansökan och beslutsprocessen

Svenska kraftnäts förslag har kommit in i rätt tid och Svenska kraftnät har genomfört samråd enligt vad som föreskrivs i SO. Ei har samordnat detta beslut med övriga berörda tillsynsmyndigheter inom synkronområdet Norden. De formella kraven på beslutsprocessen är uppfyllda.

Prövning i sak

Svenska kraftnäts förslag innebär att samordningsåtgärder som syftar till att minska FRCE och åtgärder för att minska FRCE genom krav på förändringar i produktionen eller förbrukningen av aktiv effekt i kraftproduktionsmoduler och förbrukningsenheter fastställs för synkronområdet Norden. I förslaget beskrivs bland annat de åtgärder som transmissionsnät företagen ska utföra eller begära för att minska FRCE vid normal- och skärpt drifttillstånd.

Ei bedömer att förslaget är tillräckligt beskrivet. Förslaget innehåller en tidplan för genomförandet och förslaget bedöms också uppfylla de övergripande målen som anges i SO. Ei anser därför att förslaget kan godkännas.

Beslutet i detta ärende förutsätter för sin giltighet att samtliga tillsynsmyndigheter inom synkronområdet Norden fattar ett beslut med samma innebörd inom den tidsfrist som anges i SO.

Ei:s beslut kan komma att ändras eller upphävas efter begäran av Europeiska kommissionen.

Detta beslut har fattats av generaldirektören Anne Vadasz Nilsson. Vid den slutliga handläggningen deltog även chefsjuristen Göran Morén, avdelningschefen Tommy Johansson samt analytiker Herlita Bobadilla Robles, föredragande.

Anne Vadasz Nilsson

Herlita Bobadilla Robles

Bilaga

Ansökan - Amended Nordic synchronous area proposal for coordination actions aiming to reduce FRCE as defined in Article 152(14) and measures to reduce FRCE by requiring changes in the active power production or consumption of power generating modules and demand units in accordance with Article 152(16) of the Commission Regulation (EU) 2017/1485 of 2 August 2017 establishing a guideline on electricity transmission system operation.

Skickas till

Affärsverket svenska kraftnät (delges)

Byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (ACER) underrättas om att Ei har fattat detta beslut.

2019-07-19

2018-102169-0010